

ALEVİ - BEKTAŞI KÜLTÜR ENSTİTÜSÜ
Das Alevitisch - Bektaschitische Kulturinstitut e.V

ALEVİLİK - BEKTAŞILIK
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Forschungszeitschrift über das Alevitentum und das Bektaschitentum
Journal of Alevism - Bektashism Studies

Uluslararası Süreli Yayın / International Journal (six-monthly)/
Internationale Forschungszeitschrift (6 monatlich)

Sayı/Issue/Heft: 19 Yaz/Summer 2019

ISSN 1869-0122

ALEVİLİK - BEKTAŞILIK ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Forschungszeitschrift über Alevitentum und Bektaschitentum

Journal Of Alevism - Bektashism Studies

Alevi - Bektaşı Kültür Enstitüsü Adına Yayın Sahibi

In Behalf of Alevi - Bektashi Culture Institute

Herausgeberin im Namen des Alevitisch - Bektaschitischen Kulturinstituts

Gülizar CENGİZ

Alevi - Bektaşı Kültür Enstitüsü Başkanı

Alevi-Bektashi Culture Institute - Bektashi chief executive

Leiterin des Alevitisch - Bektaschitischen Kulturinstituts

EDİTÖRLER / EDITORS / EDITOREN

Prof. Dr. Ali YAMAN

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERSAL

Dr. Öğr. Üyesi Bülent AKIN

EDİTÖR YARDIMCILARI / ASSISTANTS TO EDITORS / LEKTORATSASSISTENT

Dr. Öğr. Üyesi Seyhan Kayhan KILIÇ

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD / REDAKTION

Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK - *TOBB Üniversitesi*

Prof. Dr. Alemdar YALÇIN - *Gazî Üniversitesi*

Prof. Dr. Ali UÇAR - *Berlin Teknik Üniversitesi*

Prof. Dr. Ayşe KAYAPINAR - *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi*

Prof. Dr. Arben SULEJMANI - *Tetova Üniversitesi*

Prof. Dr. Belkis MENEMENCİOĞLU TEMREN - *Emekli Öğretim Üyesi*

Prof. Dr. Eva CSAKI - *Peter Pazmany Katolik Üniversitesi*

Prof. Dr. Filiz KILIÇ - *Neşehir Üniversitesi*

Prof. Dr. Hasan ONAT - *Ankara Üniversitesi*

Prof. Dr. Hüseyin BAL - *Süleyman Demirel Üniversitesi*

Prof. Dr. Irene MARKOFF - *York Üniversitesi*

Prof. Dr. Levent KAYAPINAR - *Ankara Üniversitesi*

Prof. Dr. M. Fuat BOZKURT - *Emekli Öğretim Üyesi*

Prof. Dr. Michel BALIVET - *Provence Üniversitesi*

Prof. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN - *Mersin Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Hamidreza SOHRABİABAD - *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi. Haydar YALÇIN - İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Dr. Muhammed Ali SOLTANI - Tabran Üniversitesi

Dr. Nevena GRAMATİKOVA - Sofia Liberal Entegrasyon Vakfı

BİLİM KURULU / SCIENCE COMMITTEE / WISSENSCHAFTLICHER BEIRAT

Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ - Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Tuncay BÜLBÜL - Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Prof. Dr. Alimcan İNAYET - Ege Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma Ahsen TURAN - Gazî Üniversitesi

Prof. Dr. Harun YILDIZ - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Haydar EFE - Erzurum Üniversitesi

Prof. Dr. Janos SÍPOS - Macaristan Bilimler Akademisi Müzik Enstitüsü

Prof. Dr. M. Saffet SARIKAYA - Süleyman Demirel Üniversitesi

Prof. Dr. Metin EKİCİ - Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Erdal AKSOY - Gazî Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa ŞEN - Ortadoğu Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yılmaz SOYYER - Süleyman Demirel Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Cemal SALMAN - İstanbul Üniversitesi

Dr. David SHANKLAND - Londra Üniversitesi

Arş. Gör. Dr. Erhan KURTARIR - Yıldız Teknik Üniversitesi

ÜLKE TEMSİLCİLERİ

LOCAL REPRESENTATIVES / LANDESVERTRETUNGEN

Türkiye/Türkei - **Dr. Muzaffer BİRDAL**

Amerika/Amerika - **Kemal KELEŞOĞLU**

Arnavutluk/Albanien - **Prof. Dr. Arben SULEJMANI**

Kanada / Kanada - **Prof. Dr. Irene MARKOFF**

Yunanistan/Griechenland - **Ahmet KARAHÜSEYİN**

Belçika/Belgien - **Yücel TOP**

Bulgaristan/Bulgarien - **Dr. Nevena GRAMATIKOVA**

İran/Iran - **Dr. Muhammed Ali SOLTANI**

Macaristan / Ungarn - **Prof. Dr. Éva CSÁKI**

HAKEMLER

REFEREES / SCHIEDSAUSSCHUSS

- Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ - *Atatürk Üniversitesi*
Prof. Dr. Ali UÇAR - *Berlin Teknik Üniversitesi*
Prof. Dr. Alimcan İNAYET - *Ege Üniversitesi*
Prof. Dr. Arben SULEJMANI - *Tetova Üniversitesi*
Prof. Dr. Ayşe KAYAPINAR - *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi*
Prof. Dr. Eva CSAKÍ - *Peter Pazmany Katolik Üniversitesi*
Prof. Dr. Fatma Ahsen TURAN - *Gazî Üniversitesi*
Prof. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR - *Hacettepe Üniversitesi*
Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN - *Emekli Öğretim Üyesi*
Prof. Dr. Filiz KILIÇ - *Neşehir Üniversitesi*
Prof. Dr. Harun YILDIZ - *Ondokuz Mayıs Üniversitesi*
Prof. Dr. Hasan ONAT - *Ankara Üniversitesi*
Prof. Dr. Haydar EFE - *Erzincan Üniversitesi*
Prof. Dr. Hüseyin BAL - *Süleyman Demirel Üniversitesi*
Prof. Dr. Irene MARKOFF - *York Üniversitesi*
Prof. Dr. Levent KAYAPINAR - *Ankara Üniversitesi*
Prof. Dr. M. Fuat BOZKURT - *Emekli Öğretim Üyesi*
Prof. Dr. M. Saffet SARIKAYA - *Süleyman Demirel Üniversitesi*
Prof. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ - *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
Prof. Dr. Mehmet TEMİZKAN - *Ege Üniversitesi*
Prof. Dr. Metin EKİCİ - *Ege Üniversitesi*
Prof. Dr. Michel BALIVET - *Provence Üniversitesi*
Prof. Dr. Nilgün ÇIBLAK COŞKUN - *Mersin Üniversitesi*
Prof. Dr. Ozan YILMAZ - *Sakarya Üniversitesi*
Prof. Dr. Ömür CEYLAN - *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi*
Prof. Dr. Özer KÜPELİ - *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi*
Prof. Dr. Rezan TATLIDİL - *Emekli Öğretim Üyesi*
Prof. Dr. Serpil ÇAKIR - *İstanbul Üniversitesi*
Prof. Dr. Songül KARAHASANOĞLU - *İstanbul Teknik Üniversitesi*
Prof. Dr. Tuncay BÜLBÜL - *İtalya Dumlupınar Üniversitesi*
Prof. Dr. Vehbi GÜNAY - *Ege Üniversitesi*
Prof. Dr. Yusuf AYÖNÜ - *Ege Üniversitesi*
Doç. Dr. Abbas KARAAĞAÇLI - *Giresun Üniversitesi*
Doç. Dr. Abdullah TEMİZKAN - *Ege Üniversitesi*
Doç. Dr. Ayten ALKAN - *İstanbul Üniversitesi*
Doç. Dr. Bülent ARI - *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi*

- Doç. Dr. Erdal AKSOY - *Gazî Üniversitesi*
Doç. Dr. İlkay ŞAHİN - *Erzîyes Üniversitesi*
Doç. Dr. İsmail KIVRIM - *Neşmettin Erbakan Üniversitesi*
Doç. Dr. Mehmet Ali YOLCU - *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
Doç. Dr. Mesut AYAR - *Krklareli Üniversitesi*
Doç. Dr. Mustafa ŞEN - *Ortadoğu Teknik Üniversitesi*
Doç. Dr. Muvaffak DURANLI - *Ege Üniversitesi*
Doç. Dr. Nevin AKKAYA - *Dokuz Eylül Üniversitesi*
Doç. Dr. Pervin ERGUN - *Gazî Üniversitesi*
Doç. Dr. Pınar FEDAKAR - *Ege Üniversitesi*
Doç. Dr. Rezzan KARAKAŞ - *Sirt Üniversitesi*
Doç. Dr. Selami FEDAKAR - *Ege Üniversitesi*
Doç. Dr. Sevilay ÇINAR - *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi*
Doç. Dr. Ufuk ÖZCAN - *İstanbul Üniversitesi*
Doç. Dr. Yahya YEŞİLYURT - *Kastamonu Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Ayhan KARAKAŞ - *Çukurova Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi A. Yılmaz SOYYER - *Süleyman Demirel Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Bülent AKIN - *Sirt Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi H. Kübra UYGUR - *Mardin Artuklu Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi H.Ş. Çağatay ÇAPRAZ - *Krklareli Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Hamidreza SOHRABIABAD - *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Hulusi YILMAZ - *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Kader POLAT - *Erzincan Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi M. Abdülbasit SEZER - *Dicle Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTUNMERAL - *Bartın Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERSAL - *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed CEYHAN - *Munzur Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Nilgün Nurhan KARA - *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Rabia KOCAASLAN UÇKUN - *Ege Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Tekin TUNCER - *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
Dr. Öğr. Üyesi Yağmur SAY - *Anadolu Üniversitesi*
Arş. Gör. Dr. Ahmet KESKİN - *Giresun Üniversitesi*
Arş. Gör. Dr. Mustafa DUMAN - *Uşak Üniversitesi*
Arş. Gör. Dr. Mürüvet HARMAN - *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*
Dr. Muhammed Ali SOLTANI - *Tabran Üniversitesi*
Dr. Nevena GRAMATİKOVA - *Sofya Liberal Entegrasyon Vakfı*
Dr. Janina Karolewski - *Hamburg Üniversitesi*
Dr. Seda GEDİK - *İzmir*

Yayıncı Kurumun Adresi

Publishers Address / Adresse des Herausgebers

Malberg 1 • 53547 Hausen (Wied) Almanya Deutschland/Germany

Telefon Numarası / Phone / Telefonnummer : 00 49 (0) 263894 59 60

Faks / Fax / Fax : 00 49 (0) 263894 59 59

Web Sayfası / Webseite / Website : www.alevibektasikulturenstitusu.de

E-Posta Adresi / Email Address / E-Mail Adresse : abk.enstitusu@gmx.net

Baskı / Publishing House / Verlag : Önel-Verlag

Silcherstraße 13 50827 Köln - Almanya / Deutschland / Germany

Telefon Numarası / Phone/ Telefonnummer : 00 49 221 5879084

Faks / Fax/Fax : 00 49 221 5879004

**ALMANCA DİL EDİTÖRÜ / GERMAN LANGUAGE EDITOR/
EDITOR FÜR DIE DEUTSCHE SPRACHE**

Ali ŞAMDANCIOĞLU

**İNGİLİZCE DİL EDİTÖRÜ / ENGLISH LANGUAGE EDITOR/
EDITOR FÜR DIE ENGLISCHE SPRACHE**

Ana KILIÇ - Ege Üniversitesi

Arş. Gör. Seren Selvin KORKMAZ - Stockholm Üniversitesi

**TEKNİK YARDIMCILAR / TECHNICAL ASSISTANT/
TECHNISCHE UNTERSTÜTZUNG:**

Arş. Gör. Arslan KILIÇ - İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Sevda YAHÇI ALBAYRAK - Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü

TARANAN İNDEKSLER / INDEXES / GESCANNTE INDIZES

Modern
Language
Association

idealonline

Kapak Tasarım

Designed By/ Setzung-Coverdesign

Mehmet Nuri ERDEM

© Copyright, 2019

Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın iade edilmez.

Dergimiz altı ayda bir çıkmaktadır. Uluslararası Hakemlidir.

Yazıların bilimsel ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir.

The articles you send cannot be given back even if they are not published.

Our magazine is published in every six month.

The owners of the article account for the legal and scientific responsibility.

**Zugesandte Manuskripte werden, unabhängig von ihrer Veröffentlichung, nicht
zurückerstattet.**

**Unsere Fachzeitschrift erscheint halbjährlich. Sie hat einen Schiedsausschuss.
Die wissenschaftliche und juristische Verantwortung für die Textinhalte liegt beim
Verfasser selbst.**

İÇİNDEKİLER

Editörlerden	
Ali YAMAN / Mehmet ERSAL / Bülent AKIN	xiii
Makaleler	1
Edirne 1563: Yalancı Şahidlerin Gölgesinde Bir İlhâd Davası	
Cahit TELCİ	3
Tahtacı Yol ve Erkânında Dört Kapılı Ahiret Kardeşliği	
Nilgün ÇIBLAK COŞKUN	49
Gojal (Yukarı Hunza) Wahileri: Bedahşan İsmaililiği Bağlamında Tarihsel Bir Analiz	
Zahide AY	81
Varto Alevilerindeki Ziyaret Fenomeni Üzerine Bir Araştırma	
Fatoş YALÇINKAYA	113
Âşık Kul Semaî'de Alevilik Edebiyatı ve Erkânı	
Seda GEDİK	153
Tarihi Bulgular ve Hakîki'nin Bilinmeyen Şiirlerinden Hareketle Karakoyunluların Mezhebi Eğilimleri Üzerine Yeni Tespit ve Görüşler	
Hamidreza SOHRABIABAD - Bülent AKIN	179
Mucizenin İkonografisi: Miraç ve Miraçnameler	
A. Çağlar DENİZ	225
Osmanlı Arşiv Kaynakları Çerçevesinde Şahkulu Ayaklanması'nın Sebepleri	
Mihriban ARTAN	285
Buyruk ve İmam Cafer Hz. Ali'nin Ezoterik Bilgisi	
Levent METE	313
Derleme	351
Pir Sultan Abdal, Dönemi ve O'nu Yaratan Koşullar	
İlhan Cem ERSEVEN	353
Tanıtmalar	373
Ahmet Yaşar Ocak Kitabı, Arı Kovanına Çomak Sokmak, Taşra Kökenli Bir Tarihçinin Sıradan Meslek Hayatı	
Murat ALANDAĞLI	375
Dergi Yazı Teslim Kuralları	383

CONTENTS

Editor's Letter	
Ali YAMAN / Mehmet ERSAL / Bülent AKIN	xiii
Articles	1
Edirne 1563: A Case of Ilhad in the Shade of False Witnesses Cahit TELCİ	3
Four-Graded Hereafter Brotherhood in Way and Rite of Tahtaci Nilgün ÇIBLAK COŞKUN	49
The Wakhis of Gojal (Upper Hunza): An Historical Analysis within the Context of Ismailism in Badakhshan Zahide AY	81
A Research on the Visiting Phenomenon of Varto Alevis Fatoş YALÇINKAYA	113
Propriety and Rule of Alevism in the Ashik Kul Semai's Works Seda GEDİK	153
New Findings and Views on the Denominational Tendencies of Karakoyunlus with Reference to Historical Facts and Hakiki's Unknown Poems Hamidreza SOHRABIABAD - Bülent AKIN	179
The Iconography of Miracle: Miraj and Mirajnamehs A. Çağlar DENİZ	225
The Causes for the Rebellion of Shakhulu Based on Ottoman Archival Sources Mihriban ARTAN	285
Buyruk and Imam Cafer Ali's Esoteric Knowledge Levent METE	313
Review Article	351
Pir Sultan Abdal, His Era and the Circumstances That Created Him İlhan Cem ERSEVEN	353
Book Reviews	373
Ahmet Yaşar Ocak Kitabı, Anı Kovanına Çomak Sokmak, Taşra Kökenli Bir Tarihçinin Sıradan Meslek Hayatı Murat ALANDAĞLI	375
Paper Formatting Guidelines	383

INHALTSVERZEICHNIS

Von den Editoren	
Ali YAMAN / Mehmet ERSAL / Bülent AKIN	xiii
Artikel	1
Edirne 1563: Eine anklage Wegen ketzerei im schatten falscher Zeugen	
Cahit TELCİ	3
Die vierstufige Jenseitsbruderschaft nach Art und Ritus der Tahtaci Aleviten	
Nilgün ÇIBLAK COŞKUN	49
Eine historische Analyse der Gojal (Ober Hunzukur) Wahi im Kontext des Badachschan İsmailitentums	
Zahide AY	81
Eine Untersuchung des Besuchsphänomens bei den Aleviten in Varto	
Fatoş YALÇINKAYA	113
Alevitische Anstand und Würde bei Âşik Kul Semai	
Seda GEDİK	153
Historische Funde und ausgehend von den unbekanntenen Gedichten des Dichters Hakiki neue Erkenntnisse und Vorstellungen über die konfessionellen Bekenntnisse der Qara Qoyunlu	
Hamidreza SOHRABIABAD - Bülent AKIN	179
Die Ikonografie des Wunders: Himmelfahrt (miraç) und die Miraçname (Versdichtungen, die von der Himmelfahrt des Propheten Muhammed handeln)	
A. Çağlar DENİZ	225
Die Ursachen des Şahkulu Aufstandes nach osmanischen Archivquellen	
Mihriban ARTAN	285
Buyruk und al Jafr Das Esoterische Wissen Alis	
Levent METE	313
Übersichtsartikel	351
Die Periode um Pir Sultan Abdal und die Umstände, die ihn ermöglicht haben	
İlhan Cem ERSEVEN	353
Buchvorstellung	373
Ahmet Yaşar Ocak Kitabı, Arı Kovanına Çomak Sokmak, Taşra Kökenli Bir Tarihçinin Sıradan Meslek Hayatı	
Murat ALANDAĞLI	375
Regeln zur Einreichung von Artikeln	383

